

УДК 517.574

КЛАСИФІКАЦІЯ ІЗОЛЬОВАНИХ ОСОБЛИВИХ ТОЧОК СУБГАРМОНІЙНИХ ФУНКІЙ

Оксана ГНАТЮК¹, Андрій КОНДРАТЮК¹, Юлія КУД'ЯВІНА²

¹Львівський національний університет імені Івана Франка,
бул. Університетська, 1, Львів, 79000
e-mail: oksanka.gnatyuk@gmail.com
e-mail: kond@franko.lviv.ua

²Інститут математики національної академії наук України,
бул. Терещенківська, 3, Київ, 01601
e-mail: kudjavina@mail.ru

Запропоновано класифікацію ізольованих особливих точок субгармонійних функцій. Доведено взаємозв'язки між інтегральними середніми та мірами Ріса субгармонійних функцій у проколотих околах ізольованих особливостей.

Ключові слова: субгармонійна функція, ізольована особлива точка, міра Ріса, усувна особлива точка.

1. Вступ. Нехай функція $u(x)$ субгармонійна в деякому проколотому околі точки $x_0 \in \mathbb{R}^m$, $m \geq 2$, тобто, в $G \setminus \{x_0\}$, де G – відкрита множина в $\mathbb{R}^m$ і u тотожно відмінна від $-\infty$. Тоді ця точка x_0 називається ізольованою особливою точкою функції u .

Якщо F – підмножина множини G , функція u субгармонійна в $G \setminus F$ і існує субгармонійна в G функція $\tilde{u}$ така, що $\tilde{u} = u(x)$ при $x \in G \setminus F$, то множина F називається усувною, а функція $\tilde{u}$ називається субгармонійним продовженням функції u на F [1].

Означення 1 ([2], с. 233). Компактна множина $F \subset \mathbb{R}^m$ називається полярною, якщо існує субгармонійна в $\mathbb{R}^m$ функція u , скінчена в кожній точці $x \in \mathbb{R}^m \setminus F$ і $u(x) = -\infty$ на F .

Ємність такої компактної множини дорівнює 0.

Нехай F – полярна множина в $\mathbb{R}^m$, G – відкрита множина в $\mathbb{R}^m$ і існує u – субгармонійна функція в $G \setminus F$. Функція u продовжується субгармонійно на F тоді і

лише тоді, коли вона обмежена зверху на $G \setminus F$ [2, с. 255]. У цьому разі її субгармонійне продовження $\tilde{u}$ на G задається таким спiвiдношенням [1, с. 59]:

$$\tilde{u}(x) = \begin{cases} u(x), & x \in G \setminus F, \\ \lim_{y \rightarrow x, y \in G \setminus F} \sup u(y), & x \in F. \end{cases}$$

Таке продовження $\tilde{u}$ на G єдине. У випадку $F = \{x_0\}$ точка x_0 називається усувною точкою функції u . В [3] ми подали зображення субгармонійної функції u в околі її ізольованої усувної точки. Наша мета – вивчити взаємозв'язки між поведінкою функції u в термінах інтегральних середніх і розподiлом її мас Pica в околі довiльної ізольованої особливої точки. Залежно вiд цього ми подаємо класифікацiю iзольованих особливих точок субгармонiйних функцiй.

2. Класифікацiя iзольованих особливих точок субгармонiйних функцiй. Як було зазначено у Вступi, точка x_0 – усувна точка субгармонiйної функцiї u тодi i лише тодi, коли u обмежена зверху в деякому її проколотому околi. Вiдтак iншi iзольованi особливi точки можемо класифiкувати так.

Означення 2. Нехай x_0 – iзольована особлива точка субгармонiйної функцiї u i $u(x)$ необмежена зверху в кожному її проколотому околi.

1. Точка x_0 називається позитивним полюсом, якщо iснують проколотий окiл $G \setminus \{x_0\}$ i стала $C > 0$ такi, що

$$u(x) \leq C \log \frac{1}{|x - x_0|}, \quad m = 2,$$

$$u(x) \leq C|x - x_0|^{2-m}, \quad m \geq 3. \quad (1)$$

2. Точка x_0 називається iстотно особливою в iншому (протилежному) випадку.

У випадку $m = 2$, $u = \log |f|$, $f(z)$ – голоморфна в $G \setminus \{z_0\}$, точка z_0 буде вiдповiдно усувною, полюсом чи iстотно особливою точкою функцiї f .

Справd, у цьому випадку z_0 – усувна точка функцiї f тодi i лише тодi, коли f обмежена в кожному її проколотому околi, що еквiвалентно обмеженостi $\log |f|$ зверху. Точка z_0 полюс функцiї f тодi i лише тодi, коли $|f(z)| \rightarrow +\infty$, при $z \rightarrow \infty$. У цьому разi iснує $n \in \mathbb{N}$ таке, що

$$f(z) = \frac{\phi(z)}{(z - z_0)^n},$$

де ϕ голоморфна в точцi z_0 , $\phi(z_0) \neq 0$. Це еквiвалентно тому, що $\log |f(z)| \rightarrow +\infty$, при $z \rightarrow z_0$ i $\log |f(z)| \leq C \log \frac{1}{|z - z_0|}$ в кожному проколотому околi точки z_0 , де C – деяка стала. В iнших випадках точка z_0 iстотно особлива.

3. Інтегральнi середнi та мiра Pica субгармонiйної функцiї в околi усувної точки. Оскiльки властивiсть субгармонiйностi зберiгається при зсувах i розтягах чи стисках областi її визначення, то можемо вважати, що $x_0 = 0$ i що G круг чи куля радiуса бiльшого за 1. За цих домовленостей через $I(r, u)$ або коротко $I(r)$ будемо позначати iнтегральнi середнi субгармонiйної функцiї u по сферi S_r

радіуса r з центром $x_0 = 0$,

$$I(r) = I(r, u) = \frac{1}{|S_r|} \int_{|x|=r} u(x) d\sigma, \quad 0 < r \leq 1,$$

де $|S_r|$ площа сфери S_r , а $d\sigma$ – елемент її площини.

Лема 1. Якщо x_0 – усувна точка субгармонійної функції u , то

$$\lim_{\varepsilon \rightarrow 0} I(\varepsilon, u) = \tilde{u}(0), \quad (2)$$

де $\tilde{u}$ – субгармонійне продовження u на G .

Доведення. Приймемо $I(\varepsilon, u) = I(\varepsilon, \tilde{u})$. З нерівності $\tilde{u}(0) \leq I(\varepsilon, \tilde{u}(0))$ та напівнеперервності зверху функції $\tilde{u}$ випливає, що $I(\varepsilon, \tilde{u}(0)) \rightarrow \tilde{u}(0)$ при $\varepsilon \rightarrow 0$. Звідси одержуємо (2). $\square$

У випадку усувної точки будемо вважати, що функція u довизначена в точці $x_0 = 0$ формулою 2 і замість $\tilde{u}$ писатимемо u .

Для ізольованої особливості точки $x_0 = 0$ довільного характеру функція розподілу $\nu(t)$ міри Pica μ функції u визначається так [4]:

$$\nu(t) - \nu(t_0) = \mu(\{x : t_0 < x \leq t\}), \quad t_0 < t < 1,$$

$$\nu(t_0) - \nu(t) = \mu(\{x : t < x \leq t_0\}), \quad 0 < t < t_0,$$

де значення $t_0 \in (0, 1)$ та $\nu(t_0) \in \mathbb{R}$ вибирають довільними. Функція $\nu(t)$ неспадна, неперервна справа на $(0, 1)$ і визначена з точністю до сталої.

Для усувної точки $x_0 = 0$ субгармонійної функції u в [3] з'ясували, що границя

$$\lim_{t \rightarrow 0} \nu(t) := \nu(+0)$$

скінчена, а також, що

$$\begin{aligned} \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} \frac{1}{\log \varepsilon} I(\varepsilon) &:= \gamma \in [0, +\infty), \quad m = 2, \\ \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} (-\varepsilon^{m-2} I(\varepsilon)) &:= \gamma \in [0, +\infty), \quad m \geq 3. \end{aligned} \quad (3)$$

Ми подаємо таку класифікацію усувних особливих точок.

Означення 3. Усувна точка $x_0 = 0$ субгармонійної функції u називається:

- i) звичайною, якщо $-\infty < \tilde{u}(0)$;
- ii) усувною точкою I роду, якщо $u(0) = -\infty$ і інтеграл

$$\int_0^1 \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt \quad (4)$$

збігається;

- iii) усувною точкою II роду, якщо $\tilde{u}(0) = -\infty$ і інтеграл (4) розбігається.

В термінах інтегральних середніх і функції розподілу $\nu(t)$ міри Pica функції u ці точки характеризуються так.

Теорема 1. Виконуються такі твердження:

а) якщо $x_0 = 0$ – звичайна усебна точка субгармонійної функції u , то

$$I(r) - u(0) = \int_0^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt, \quad 0 < r < 1;$$

б) якщо $x_0 = 0$ – усебна точка I роду, то

$$I(r) - \gamma \log r = \int_0^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t} + \gamma_1, \quad m = 2,$$

∂e

$$\gamma_1 = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} (I(\varepsilon) - \gamma \log \varepsilon),$$

i

$$I(r) + \gamma r^{2-m} = (m-2) \int_0^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt + \gamma_1, \quad m \geq 3,$$

∂e

$$\gamma_1 = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} (I(\varepsilon) + \gamma \varepsilon^{2-m});$$

в) якщо $x_0 = 0$ – усебна точка II роду, то

$$I(r) - \gamma \log r = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} \left(\int_\varepsilon^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t} dt + I(\varepsilon) - \gamma \log \varepsilon \right), \quad m = 2$$

i

$$I(r) + \gamma r^{2-m} = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} \left((m-2) \int_\varepsilon^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt + I(\varepsilon) + \gamma \varepsilon^{2-m} \right), \quad m \geq 3.$$

Для доведення Теореми 1 нам потрібна лема.

Лема 2. Якщо $x_0 = 0$ – усебна точка субгармонійної функції u , то при $0 < r_0 < r < 1$ виконується

$$\begin{aligned} \frac{1}{\log r_0 - \log r} \int_{r_0}^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t} dt &= \frac{I(r) - I(r_0)}{\log r_0 - \log r} + \gamma, \quad m = 2, \\ \frac{m-2}{r_0^{2-m} - r^{2-m}} \int_{r_0}^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt &= \frac{I(r) - I(r_0)}{r_0^{2-m} - r^{2-m}} - \gamma, \quad m \geq 3. \end{aligned} \quad (5)$$

Доведення. В [5], [4] доведено такий аналог формулі Енсена при $0 < s < r_0 < r < 1$

$$\begin{aligned} \frac{1}{\log r_0 - \log r} \int_{r_0}^r \frac{\nu(t)}{t} dt - \frac{1}{\log s - \log r_0} \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t} dt &= \\ = \frac{I(r) - I(r_0)}{\log r_0 - \log r} - \frac{I(r_0) - I(s)}{\log s - \log r_0}, & \quad m = 2 \end{aligned}$$

і

$$\begin{aligned} & \frac{m-2}{r_0^{2-m}-r^{2-m}} \int_{r_0}^r \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} - \frac{m-2}{s^{2-m}-r_0^{2-m}} \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} = \\ & = \frac{I(r) - I(r_0)}{r_0^{2-m}-r^{2-m}} - \frac{I(r_0) - I(s)}{s^{2-m}-r_0^{2-m}}, \quad m \geq 3. \end{aligned} \quad (6)$$

Спрямувавши s до нуля і врахувавши (3), бачимо, що останнє відношення правого боку (6) прямує до γ . Отож, ми отримуємо вираз з правого боку (5). Щодо лівого боку (6), то покажемо, що

$$\lim_{s \rightarrow +0} \frac{1}{\log s - \log r_0} \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t} dt = \nu(+0), \quad m = 2, \quad (7)$$

та

$$\lim_{s \rightarrow +0} \frac{m-2}{s^{2-m}-r_0^{2-m}} \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt = \nu(+0), \quad m \geq 3 \quad (8)$$

і отримаємо вираз з лівого боку (5). Покажемо, що виконується (8).

Оскільки $\nu(t)$ неспадна, то

$$\nu(+0) = \frac{(m-2)\nu(+0)}{s^{2-m}-r_0^{2-m}} \int_s^{r_0} \frac{dt}{t^{m-1}} \leq \frac{m-2}{s^{2-m}-r_0^{2-m}} \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt. \quad (9)$$

З іншого боку, оскільки значення $\nu(+0)$ скінченне, то для довільного $\varepsilon > 0$ знайдеться $s_0 > 0$ таке, що $\nu(s) < \nu(+0) + \varepsilon$ при $0 < s < s_0$. Тому вираз з правого боку (9) не перевищує

$$(\nu(+0) + \varepsilon) \frac{s^{2-m} - s_0^{2-m}}{s^{2-m} - r_0^{2-m}} + \frac{m-2}{s^{2-m}-r_0^{2-m}} \int_{s_0}^{r_0} \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt.$$

Спрямувавши s до нуля, одержимо, що правий бік (9) не перевищує $\nu(+0) + \varepsilon$. Враховуючи довільність ε та (9), отримаємо (8). Співвідношення (7) доводиться аналогічно. Лему 2 доведено. $\square$

Доведення Теореми 1.

Доведення. Якщо $x_0 = 0$ – звичайна усувна точка, то згідно з Лемою 1 $u(0) = I(+0) \neq -\infty$ і з (3) випливає, що $\gamma = 0$. Скоротивши (5) на множник перед інтегралом і спрямувавши r_0 до нуля, одержимо a .

Якщо $x_0 = 0$ – усувна точка І роду, то співвідношення (5) дає

$$I(r) - \gamma \log r = \int_0^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t} dt + \lim_{r_0 \rightarrow 0} (I(r_0) - \gamma \log r_0), \quad m = 2$$

і

$$I(r) + \gamma r^{2-m} = (m-2) \int_0^r \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t^{m-1}} dt + \lim_{r_0 \rightarrow 0} (I(r_0) + \gamma r_0^{2-m}), \quad m \geq 3,$$

тобто б. Твердження в випливає безпосередньо з (5). Теорема 1 доведена. $\square$

Зауваження 1. Порівнюючи рівність пункту а Теореми 1 з класичним аналогом формули Єнсена для субгармонійних функцій (див., наприклад, [2]), бачимо, що

$$\nu(t) - \nu(t_0) = n(t),$$

де $n(t) = \mu(\{x : |x| \leq t\})$.

Покажемо тепер, що всі випадки Означення 3 можливі. Приклади випадку а добре відомі. Функції $u(x) = \log|x|$ при $m = 2$ і $u(x) = -|x|^{2-m}$ при $m \geq 3$, визначені в $\mathbb{R}^m \setminus \{0\}$, мають усувну точку $x_0 = 0$ I роду, бо вони гармонійні і за $\nu(t)$ можна взяти тотожний нуль.

Подамо приклад субгармонійної функції з усувною точкою II роду. Нехай $z = x + iy$,

$$u(\zeta) = \int_{|\zeta| \leq 1} \frac{\log|z - \zeta| dx dy}{(1 - \log|z|)^2 |z|^2}.$$

Вона субгармонійна в $\mathbb{R}^2$ як логарифмічний потенціал. Отримали $u(0) = -\infty$ і

$$\begin{aligned} \nu(t) - \nu(+0) &= \frac{1}{2\pi} \int_{|z| \leq t} \frac{dx dy}{(1 - \log|z|)^2 |z|^2} = \\ &= \int_0^t \frac{d\tau}{(1 - \log\tau)^2 \tau} = \frac{1}{1 - \log t}, \quad 0 < t \leq 1. \end{aligned}$$

Інтеграл

$$\int_0^1 \frac{\nu(t) - \nu(+0)}{t} dt = \int_0^1 \frac{dt}{(1 - \log t)t}$$

розбігається. Тому $x_0 = 0$ – усувна точка функції u II роду.

При $m \geq 3$ і $2 \leq \alpha < m$ аналогічно перевіряється, що $x_0 = 0$ є усувною точкою II роду субгармонійної функції

$$u(x) = - \int_{|\xi| \leq 1} \frac{d\xi}{|x - \xi|^{m-2} |\xi|^\alpha}.$$

4. Інтегральні середні та функція розподілу міри Pica субгармонійної функції в околі позитивного полюса та істотно особливої точки.

Теорема 2. Якщо $x_0 = 0$ – позитивний полюс субгармонійної функції u , то при $m = 2$

$$I(r) = \alpha \log r + \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} \left(\int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t) - \nu(\varepsilon)}{t} dt + I(\varepsilon) - I_+^\wedge(\varepsilon) \log \varepsilon \right), \quad 0 < r < 1, \quad (10)$$

де $I_+^\wedge(\varepsilon)$ – похідна справа за змінною $\log r$ функції $I(r)$ в точці ε , і

$$\alpha = \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} I_+^\wedge(\varepsilon),$$

a при $m \geq 3$

$$I(r) = \alpha r^{2-m} + \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} \left((m-2) \int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t) - \nu(\varepsilon)}{t^{m-1}} dt + I(\varepsilon) - I_+^\wedge(\varepsilon) \varepsilon^{2-m} \right), \quad 0 < r < 1, \quad (11)$$

де $I_+^\wedge(\varepsilon)$ похідна справа функції $I(r)$ за змінною r^{2-m} в точці ε , і

$$\alpha = - \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} I_+^\wedge(\varepsilon).$$

Якщо ж $x_0 = 0$ – істотно особлива точка субгармонійної функції u , то при $m = 2$

$$I(r) = \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} \left(\int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t) - \nu(\varepsilon)}{t} dt + I(\varepsilon) + I_+^\wedge(\varepsilon) (\log r - \log \varepsilon) \right), \quad 0 < r < 1, \quad (12)$$

a при $m \geq 3$

$$I(r) = \lim_{\varepsilon \rightarrow +0} \left((m-2) \int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t) - \nu(\varepsilon)}{t^{m-1}} dt + I(\varepsilon) + I_+^\wedge(\varepsilon) (\varepsilon^{2-m} - r^{2-m}) \right), \quad 0 < r < 1. \quad (13)$$

Доведення. При $m \geq 3$ співвідношення (6) запишемо у вигляді

$$(m-2) \int_{r_0}^r \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt = I(r) - I(r_0) - \frac{r_0^{2-m} - r^{2-m}}{r_0^{2-m} - s^{2-m}} \left((m-2) \int_s^{r_0} \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt - I(r_0) + I(s) \right).$$

Спрямувавши r_0 до $s+0$ і прийнявши $s = \varepsilon$, знаходимо

$$(m-2) \int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t)}{t^{m-1}} dt = I(r) - I(\varepsilon) + I_+^\wedge(\varepsilon) (\varepsilon^{2-m} - r^{2-m}) - \nu(\varepsilon) (\varepsilon^{2-m} - r^{2-m}),$$

що можна записати у вигляді

$$I(r) = (m-2) \int_{\varepsilon}^r \frac{\nu(t) - \nu(\varepsilon)}{t^{m-1}} dt + I(\varepsilon) + I_+^\wedge(\varepsilon) (\varepsilon^{2-m} - r^{2-m}), \quad 0 < r < 1. \quad (14)$$

Звідси випливає (13) не залежно від характеру особливості точки $x_0 = 0$. Доведемо таке: коли $x_0 = 0$ – позитивний полюс, то (13) набуває вигляду (11).

Приймемо $t = r^{2-m}$, $I(r) = \psi(t)$, $0 < r < 1$. Функція $\psi(t)$ опукла на $(1, +\infty)$, тому $\psi'_+(t)$ не спадає, а відтак має границю при $t \rightarrow +\infty$ скіченну, або $+\infty$. У випадку, коли $x_0 = 0$ – позитивний полюс, ця границя скінчена. Справді, згідно з (1) існують сталі $C > 0$ та r_0 , $0 < r_0 < 1$, такі, що $I(r) \leq r^{2-m}$ при $0 < r \leq r_0$, тобто $\psi(t) \leq Ct$, $t_0 \leq t$. Окрім того, існує скічена чи $+\infty$ границя відношення $\frac{\psi(t)}{t}$ при $t \rightarrow +\infty$ (див., наприклад, [2]) і

$$\psi(2t) - \psi(t) = \int_t^{2t} \psi'_+(t) dt \geq \psi'_+(t)t.$$

Тому границя

$$\lim_{t \rightarrow \infty} \psi'_+(t) = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} I_+^\wedge(\varepsilon)$$

існує і скінченна. Позначивши її через α , з (14) одержуємо (11). Співвідношення (12) та (10) доводяться аналогічно. Теорему 2 доведено. $\square$

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Klimek M. Pluripotential theory / Klimek M. – Clarendon, 1991.
2. Hayman W.K. Subharmonic functions / Hayman W.K., Kennedy P.B. – M., 1980.
3. Gnatiuk O.P. Subharmonic functions in ball layers. II / Gnatiuk O.P., Kondratyuk A.A. // Mat. Stud. – 2011. – Vol. 35., №1. – P. 50-59.
4. Gnatiuk O.P. Subharmonic functions in ball layers. I / Gnatiuk O.P., Kondratyuk A.A. // Mat. Stud. – 2010. – Vol. 34., №2. – P. 180-192.
5. Kondratyuk A.A., Stashyshyn O.V. Subharmonic functions on annuli. A two-parameter approach. / Kondratyuk A.A., Stashyshyn O.V. // Математичний вісник НТШ. – 2010. – №7. – C. 352-365.

Стаття: надійшла до редакції 19.11.2010
доопрацьована 08.06.2011
прийнята до друку 21.09.2011

CLASSIFICATION OF ISOLATED SINGULARITIES OF SUBHARMONIC FUNCTIONS

Oksana GNATIUK¹, Andriy KONDATYUK¹, Julia KUDJAVINA²

¹Ivan Franko National University of Lviv,
Universitetska Str., 1, Lviv, 79000
e-mail: oksanka.gnatyuk@gmail.com
e-mail: kond@franko.lviv.ua

²Institute of Mathematics of the National Academy of Sciences of Ukraine,
Tereshchenkivska Str., 3, Kyiv, 01601
e-mail: kudjavina@mail.ru

Classification of isolated singularities of subharmonic functions is proposed. Also, relationships between integral means and Riesz measures of subharmonic functions in punctured neighbourhoods of isolated singularities are established.

Key words: subharmonic function, isolated singularity, the Riesz measure, removable singularity.

КЛАССИФІКАЦІЯ ИЗОЛИРОВАННЫХ ОСОБЫХ ТОЧЕК СУБГАРМОНИЧЕСКИХ ФУНКЦІЙ

Оксана ГНАТЮК¹, Андрей КОНДРАТЮК¹,
Юлия КУДЬЯВИНА²

¹Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, 79000
e-mail: oksanka.gnatyuk@gmail.com
e-mail: kond@fanko.lviv.ua

²Институт математики национальной академии наук Украины,
ул. Терещенковская, 3, Киев, 01601
e-mail: kudjavina@mail.ru

Предложена классификация изолированных особых точек субгармонических функций. Установлены взаимосвязи между интегральными средними и мерами Рисса субгармонических функций в проколотых окрестностях изолированных особенностей.

Ключевые слова: субгармоническая функция, изолированная особая точка, мера Рисса, устранимая особая точка.